

Suomen Gynekologiyhdistyksen, Suomen Kätilöliiton ja Suomen Lapsi- ja Nuorisogynekologisen yhdistyksen yhteinen kannanotto

Suomen on sitouduttava Istanbulin sopimukseen turvaamalla seksuaalirikosten uhreille perustettujen Seri-tukikeskusten laadukas ja koordinoitu toiminta jatkuvalla valtionavustuksella tai muulla rahoituksella

Suomi ratifioi Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta elokuussa 2015 (Istanbulin sopimus). Sopimuksen artiklassa 25 säädetään seksuaaliväkivallan uhrien hoitamisesta ja tukemisesta seuraavaa: ”Uhreille perustetaan asianmukaisia, helposti saavutettavia tukikeskuksia, jotka voivat tarjota uhreille lääketieteellistä ja oikeuslääketieteellistä tutkimusta, traumatukea ja neuvontaa.”

Seri-tukikeskukset on perustettu turvaamaan raiskauksen uhrien hoitoon pääsy ja hoidon jatkuvuus. Toiminta on moniammatillista ja korkeatasoisesti koordinoitua Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toimesta.

Seri-tukikeskusverkosto rakennettiin ensin yliopistosairaaloiden naistentautien klinikoiden yhteyteen ja sen jälkeen on perustettu erva- nykyään yta-alueille ns. satelliittitukikeskuksia. Nykyisin Seri-tukikeskuksia on yhteensä 21. www.thl.fi/seri. Vaikka Suomen Seri-tukikeskusmalli on vasta nuori, Suomi on saanut kansainvälisesti huomiota ja noussut Seri-tukikeskusmallinsa ansiosta seksuaalirikoksen uhrien hoidon mallimaaksi.

Toiminta vaatii kuitenkin pysyvää rahoitusta, jotta Seri-tukikeskukset voivat jatkaa

- 1) ammattilaisten erityisosaamisen varmistamista koulutuksella ja työnohjauksella
- 2) Seri-tukikeskukseen liittyvää tieteellistä tutkimusta ja sen pohjalta toiminnan kehittämistä edelleen
- 3) toiminnan koordinoinnin varmistamista.

Lisäksi Seri-tukikeskusten tulee voida vastata kasvaviin asiakasmääriin sekä jatkohoidon järjestämiseen.

1.1.2023 voimaan astunut uusi seksuaalirikoslaki haastaa meidät myös kansalaisten seksuaalikasvatukseen, jota Seri-tukikeskukset aktiivisesti toiminnallaan ja tiedotuksellaan osaltaan tekevät.

Seri-tukikeskukset toimivat pääosin sairaaloiden omalla rahoituksella. Vuosille 2020–2023 on saatu lisäksi rahoitus erillisrahoituksena Sosiaali- ja terveysministeriöltä. Erillisrahoitus suunnattiin psykososiaalisen tuen vahvistamiseen ja kehittämiseen yliopistosairaaloissa sekä THL:n koordinaatiotyöhön. Vuoden 2024 ja siitä eteenpäin rahoituksesta ei ole vielä päätöksiä. Seri-tukikeskuksessa toimivat ammattilaiset ovat kokeneet THL:n koordinoinnin tärkeänä toiminnan laadunvarmistajana.

Jotta Istanbulin sopimukseen sitoutuminen toteutuisi käytännössä, Seri-tukikeskuksille tarvitaan jatkuva rahoitus. Tämä on myös kansantaloudellisesti järkevää, sillä koettu seksuaaliväkivalta on yhteydessä sekä mielenterveyden että fyysisen terveyden haasteisiin, joiden hoitaminen heti akuuttivaiheessa vähentää kalliiden pitkäaikaisvaikutusten syntymistä. Asianmukainen korkeatasoinen hoito on lisäksi ihmisoikeuksien mukaista ja syvästi inhimillisellä tasolla perusteltua.

Katja Kero

LT naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri

Psykoterapeutti, seksuaalineuvoja

TYKS Seri-tukikeskus ja Seksuaaliterveyspoliklinikka

Suomen Gynekologiyhdistyksen Seksuaaliterveyden pienryhmän puheenjohtaja

Rauni Klami

Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri

TYKS Seri-tukikeskus

Suomen Lapsi- ja Nuorisogynekologian yhdistyksen sihteeri

Päivi Oinonen

Puheenjohtaja

Suomen Kättilöliitto – Finlands Barnmorskeförbund

Jenni Rautio

Vastuukättilö, seksuaalineuvoja

TYKS Seri-tukikeskus

Katriina Bildjuschkin

Seri-tukikeskusten koordinaattori, seksuaalikasvattaja, erityisasiantuntija

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Lähteet:

Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. Nipuli Suvi; Bildjuschkin Katriina (2016). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-625-4>

Valtioneuvoston

asetus:

<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053#idp446191424>

Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketju: HUS Seri-tukikeskuksen malli. Bildjuschkin Katriina; Nipuli Suvi. (2018). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-204-8>

Seksuaaliväkivaltaa kokeneen psykososiaalisen tuen jatkohoito: HUS Seri-tukikeskuksen malli Bildjuschkin, Katriina; Hakkarainen, Pertti; Rajakaltio-Kiuru, Katja; Kiuru, Elina (2021). <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-741-8>

HUS Seri-tukikeskuksen koordinoiman TEAS-hankkeen väliraportti 2021 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163614HUS>

HUS Seri-tukikeskuksen koordinoiman TEAS-hankkeen loppuraportti 2023 Seri-tukikeskustenasiakkaiden tausta, tukipalveluiden käyttö ja rikosprosessin eteneminen.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164543/VNTEAS_2023_1.pdf

www.thl.fi/seri

www.thl.fi/seksuaalivakivalta

Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa

Siltala Heli, Hisasue Tomomi, Hietämäki Johanna, Saari Juhani, Laajasalo Taina, October Martta,

Laitinen

Hanna-Leena,

Raitanen

Jani.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164292/VNTEAS_2022_52.pdf?sequence=13